

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Glosa in epistolas canonicas - Cod. Aug. perg. 250

[S.l.], [9./10. Jh.]

Excerptum in epistolam Iohannis primam

[urn:nbn:de:bsz:31-11298](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-11298)

Terminus et inueniri. 147q. Bene autem addidit ei. Idē dñō. quia solum per
fecte mundus est quid uero iudicio mundus est. humana enim iudicia sepe fallunt
& dñi nri longanimitatem. 147q. Nolite putare quia propter promissionem dñi.
sed intellegite qui ideo longanimitatē expectat ut plures saluentur.

EXCERPTUM IN EPISTOLA IOHANNIS PRIMAM

Quod fuit ab inicio. 147q. Hanc epistolam beatus ap̄t iohāns de fidei & caritatis
perfectione scripsit. Laudans deuotionem eorum qui unitate ecclē perseuera-
bant. Postea illozum impietatem arguens qui ecclē pacem uersare dogmate
turbabant. Cherynchi maximae & marcionis qui xpm ante mariam non fuisse
contendebant propter quos etiam euangelium suum scripsit. Ibi quidem & suscipi-
us dñi uerbis consubstantialē patri filium adfirmans. hic autem quos ad dñō
dicitur propter sermonibus deprensus & hereticorum stulticiam apostolica auctoritate
refellens. Unde mox in capite epistola diuinitatem simul & humanitatem
eiusdem dñi & dñi nri ihu xpi designat dicens. Quod fuit ab inicio quod uerbum
quod uerbum. Fuit enim ab inicio filius dñi sicut uerbum filium dñi in homine
apparentem discipuli audierunt & oculis uiderunt. Quod ipsum
in euangelio lacus explicauit. Nam quod habet quod fuit ab inicio. Hoc
est quod in euangelio dicit. In principio erat uerbum. & uerbum a d. & d. e.
u. h. e. t. a. d. & quod subdidit quod uerbum & uerbum oculis nri. Hoc ē
quod ibi dictum est lacus & uerbum caro factum est & habitauit in nobis.

quasi

Quod perspeximus Ne parum dicere

uideatur in eo quod quod uidimus oculis nostris aduenerit Quod per

specimus & manus nrae temptauerunt de uerbo uitae. Non solum

corporealis oculis sicut caeci dñm uiderunt sed & perspexerunt

illum cuius diuinam quoque uirtutem spiritalibus oculis cernebant maxime

illi qui eum in montae clarificatum uiderunt. Quibus ipse iob unus erat

& manus nrae temptauerunt de uerbo uitae. Hoc uerbo manicheorum

uincit insinuat quidam ueram carnem adsumpsisse negant quoniam

apud uidendo & tangendo ueram esse dubitare non poterant maxime

ipso qui super pectus eius incensa recumbere solebat sed & post eius resur-

rectionem amonitus manus eorum temptauerunt de uerbo uitae ipse

eis dicitur palpate & uidete quod spiritus sanctus a. n. b. s. m. u. h. t. e. enim ueritatem

resurrectionis carnis manifestus palpando probantes. certius eum uerbo uitae

Hoc est dñm uerum esse cognouerunt quod in confessione thome statim claruit

Quia manifesta est. Illam uitam de qua in euangelio loquitur ego sum

resurrectio uitae quae manifesta est diuinis seculis & miraculis in carne

declarata & uidim; & testamur; Uiderunt discipuli presentes quod

posteris indubia ueritate testarentur quod signa faciens sic idem

iob ait manifestauit gloriam suam & crederunt in eum discipuli eius

& adnunciamus uobis uitam aeternam & cetera. Erat apud patrem

indivinitate aeterna apparuit ex tempore mundo in humanitate ;
Vnde uos societatem habetis nobiscum : et ita ; Manu festis ostendit quomodo
societatem cum deo habere desiderat primo ecclesie societati debent aduna-
ri & eius fidei sacramentis inhiu quam discipuli ab ipsa ueritate incarnate
de gente perciperunt ; Hec in aliquo minus additum pertinent quippe
uerbum apostolorum quam illi qui predicantem xpo crediderunt nisi in
quantum eos fidei & operum qualitas discernit Vnde de hac societate
scorum ad patrem & filium ipse filius supplicans ait . Patres scilicet seruacos
in te q. d. in. ut sint unum sic & nos . & paulo post . Non pro his rogantur
sed pro eis qui credituri sunt per uerbum eorum in me ut omnes unum sint
sic ut patres in me & ego in te ut & ipsi in nobis unum sint ;

& haec scripsimus uobis &c . Gaudium doctorum sit plenum cum mul-
tos predicando ad se ecclesie societatem : atque eius per quem ecclesia ro-
boratur & crescit di. patris & filii eius ihu xpi societatem perducunt
Vnde post auditoribus suis ait . In plene gaudium meum ut idem san-
ctis eandem caritatem habentes un. animos id ipsum sapientes
& haec e. ad numeracionem & ita ; In hac sententia & diuine puritatis excel-
lenciam monstrat quam nos q. imitari iubemur . dicente ipso scilicet
toto quia ego scilicet sum discipulus & manicheorum dogma conuenit insani

qui diuinationem appropinquat tenebrarum bello uictam esse uictricem
 dicebant. Si deo optimus quo societatem habemus eūco. & in tene-
 bris ambulamus & cetera. Tenebras peccata hereses & oclia nominat. Non
 enim sola confessio fidei sufficit ad salutem cui operum adtestatio deo.
 Nec operum rectitudo sine simplicitate fidei & dilectionis p̄de. Qui
 cumq; enim ulla ex parte tenebris obsideat societatem ad eum habet
 se non ualeat in quem nihil inquinatum cadit. Quis enim societas luci
 ad tenebras. In luce ambulamus sic & ipse & cetera. Notanda distinctio
 uerborum q̄ dñm eū in luce dicit. Nos autem in luce ambulare debere.
 Ambulant iusti in luce. cum uis tunc operibus sequentes ad meliora
 p̄ficiunt. Diuina autem sc̄itas non habet ubi p̄ficiat. Cui dñs tu autem
 idem ipse est. Ideo recte in luce eū memorat. Dicitur est enim
 fidelibus ut filii lucis ambulata. Fructus uitam lucis est in omni bo-
 nitate & iusticia & ueritate. Ostendit nos beatus ioh̄ eū in uia lucis
 ambulando p̄ficiat. sicut op̄ne societatis copula caude uis cum qua
 pariter ad lucem ueram perueniamus. & sanguis ih̄u filii eius & cetera.
 Hoc dicit ut ostendat nominem quamuis lucis opera fac̄ & in uia
 dilectionis uis teneat in ualata suo p̄fectu aut industria a peccatis
 ad integrum posse mundari. Nam sacramentum dominice passionis
 omnia nobis p̄serta in baptismo peccata dimittit & eiusdem n̄ri

¶ gratiā hanc sententia ualorū quo

redemptorū q̄ gratia cotidiana delicta parit at laxabit maximo cum
inter opera lucis nr̄os confitemur et potes cum sanguinis illius sacramenta
percipimus cum dimittimus debita si nob̄ dimitti p̄camur. Cum memo
res passionis illius libertatē aduersa toleramus. Si dixerimus quō peccata non
habemus; & c. Contra hac heresim pelā & pat̄ uulos omnes sine peccato
nasci & electos om̄s tantum p̄ficere in hac uita dicebat ut sine peccato existant.
Nos enim iuxta p̄phetiā non possumus qui in mundum cum culpa aenimus sed
sanguis ih̄u mundat nos. qui nob̄ mortem carnis uidebitam redidit
& nos ad debita anime mortis liberauit. Si confiteamur peccata nr̄a & p̄tq;
qui sine peccato eē non possumus p̄tina salutis spes ē confessio. Deinde dilec
tio q̄ caritas ep̄t. m. p. fidelis ē qui sic p̄misit orantibus debita dimitti
Iustus qui uerit̄ confitenti. Iuste dimittit; Ut remittat nob̄ peccata nr̄a & c.
Remittat in hac uita maiora ne uincant minima ne claudat mundat in fu
turo ab omnib; Ne aliqua iniquitas beatis adsit in regno futuri os̄num dicebat
Si dixerim; quō non peccauimus & p̄tq; Ipse namq; per hominem suo sp̄u ple
Non est homo iustus in terra qui faciat bonum & non peccet & per seipsum
nos immunes eē a peccato non posse docuit cum orate p̄cepit. dimittite nob̄
debita nr̄a. f. & alibi scriptum ē septies cadit iustus & resurgit. impossibile
est enim quemlibet scorum non aliquando in minutis peccatis cadere que
per sermone m̄ p̄cognitionē p̄ignoranciam p̄obliuionem p̄necessitatem &
† dictū in peccatis cōcepti & in delictis nati sine culpa in mundo esse

uoluntatem p[er] sub[re]ptionem admittentur. Ne tamen uisus est desistunt. q[ui] III

accusatus dno uiuamus resurgunt. Filialem haec scribo uobis ut non peccetis ^{utq.}

Honesti sibi ipse conuersus qui prius nos sine peccato esse dicebat. Ne ideo scri

bere sonobis dicit ut non peccemus. Ibi nos necessitate ammonuit ne quis se qua

si innocens domet ut extollendo plus peccat. hic consuetudinem horrauit

si omni culpa carete nequimus tamen quantum ualeamus absq[ue] neglegentia

contra omnia uicia strenuiter dimicemus maxime contra inuidiam

Sed et si quis peccauerit & c. ^{be} Huius dicit n[on] habere ut humilitatem hos loco

ret & n[on] se p[ro]p[ri]o ponere uidetur. Caput enim q[ui] ep[iscop]i p[ro] omnibus inter

pellat apud patrem seipsum hominem qui nobis passus e[st] ostendens. inter

pellat igitur p[ro] nobis in uoce sed misericordie q[ui] damnari noluit in electis

suscipiendo seruauit; iustum iustus autem e[st] ipse ad uocatus q[ui] u[er]q[ue] in. ^q R

uictos nos in se ip[s]os in iudicio. qui prius n[on] cognosceremus & accusamus. iustos de

fendit in iudicio qui prius in iusticiam manifestas seruabamus;

& ipse e[st] p[ro]p[ri]a iusticia p[ro] peccatis n[ost]ris qui p[er] humilitatem interpellat p[ro]

nobis apud patrem. ideo p[ro] diuinitatem p[ro]p[ri]a iusticia nobiscum patre;

Non p[ro]p[ri]a autem tantum. Iac. Non p[ro]p[ri]a tantum qui t[em]p[or]e p[re]sentes uocat ne

fuerunt sed & iam p[ro] omni ecclesia que p[er] totum mundum diffusa est

ap[er]tissimo usq[ue] ad ultimum electum qui in fine mundi nasciturus e[st]. Neq[ue]

huic uerbo repugnat qui in sequentibus dicit & mundus totus in maligno

antiquo hoste postus & quaedam per totum mundum sunt quibus
famulantur. Sum mandata eius obsequemus; Quae mandata dicit insequen-
tibus aperit id est caritatem. Quid dicit se nosse cum & cetera. Christus ueritas ap-
pellatur ego sum inquit ueritas & uita. Frustra nobis in eo plaudimus
cuius mandata non facimus. Nec grande putemus deum nosse uerum eum &
demones credunt & contemescunt. Qui uero seruat uerbum eius. Iohannes
hoc uerbo ostendit quid sit ueraciter deum nosse ille enim deum nouit
qui eius mandata seruando caritatem seorsus habet a conspectu. hoc est enim
deum nosse quia natus est. nam quisquis eum non amat. Ostendit etiam quomodo
sit amabilis non nouit & quam suauis & dulcis sit deus gustat & uidet & nō dicit
Carissimi non mandatum nouum scribo uobis & cetera; Eadem caritas & mandatum
ueteris est quia ab inicio commendata & mandatum nouum quia tenebris caritas
desiderium nouae lucis infundit. Quod tenebrae transierunt & cetera. Eo
unde nouam ex tenebris aduocet in hominem. Ita uero ad nouum
hominem pertinet denique dicit apostolus paulus exiite ueterem ho-
minem & induite nouum & iterum fuistis aliquando tenebrae nunc
lux in uobis. Quid dicit se in luce esse. Iohannes. Cum deus peperit & inimicos
diligeret quos fratrem suum adit & de se perit. In peccatis usque adhuc.
Venero autem addidit usque adhuc quia omnes homines in tenebris & nesciunt
uiciorum & in ueritate. donec epi gratia illuminentur per baptismum.

Sed & Iniquum odio fratris adfontem uere accedit quo renascitur & adpotum
 cogitans quo redimatur & si se inluminatum aestimat adno inenestis
 usque adhuc Quis se per caritatis inductio nunciat. Unde apud fratrem non
 de n. e. tibi pars neq; scilicet in. s. isto infella amant. r. o. r. u. r. e. qui uidelicet
 fraternitate neglecta donum sui sps quo unitas ecclie conseruatur pecunia
 onera & priuatum habere cupiebat Quid dicit frater suum inluminare
 mand. 100. Qui enim diligit fratrem scandalum id est offensio non est in eo
 quia uolent omnia pro unitatem fraternitatis. Dauid enim ait pre multo
 diligentes. l. v. d. r. n. e. u. i. s. & paulas sup portantes inuicem studentes
 ut uera unitatem sps in uinculo pacis Qui autem odit fratrem suum. Ica
 Idem enim nescius in gentiam & cecus precipitatus in poenam recedens
 scilicet xpi lumine momentis & dicens. Ego sum lux mundi quis
 querat me non ambulat in tenebris scilicet ha. l. u. 7 Scribo uobis filioli quo
 renuntiat usq; propter nomen eius. Omnes auditores suos quos ipse in opo
 cessetate filiorum nomine glorificat quia penam ex aqua & spu remis
 sionem acceperunt peccatorum Scribo uobis patres. Ica. Patres non ueritate
 sed sapientia maiores ac maturos appellat Senectus autem uenerabilis
 non in aetate numero computatur Causiunt enim sensus hominis. & aetas
 senectutis uita immaculata Patrum namq; est uitaqua memuisse
 & nosse atq; hanc minoribus pandere. Unde scriptum est interpretata

patres tuos. & r̄tq. Ideo recte patres d̄ eos qui cum qui ab initio e
d̄m xpm una cum patre & sp̄s̄co nosse. Isus auditorib; p̄dicat e d̄ d̄
ceperunt. Scribo uobis adolentes. 1. cor. Adolencie tempus pp̄ in carnis
carnis lubricum e sed pp̄ probat ad̄at̄ cet̄ comm̄ habile. Unde illis scribit
qui temptamenta uoluptatum carnalium uerbi d̄ amore uicerunt. Scribit
& eis qui uoce p̄fectione in lat̄is pp̄ uerbum d̄ p̄secucionibus. Cunctas ma
ligni ostis machinas fortit̄ contempserunt. Scribo uob̄ infantes & c̄c̄
Infantes d̄ humiles sp̄i qui quanto magis humiliari sub potenti manu d̄
consencunt eo sublimius aet̄nitatis eius arca cognoscunt sicut d̄ d̄
libus filius patris d̄. Abscondisti haec a sapientib; & p̄. & r̄. e. p̄.
Scribo uob̄ patres quō; 1. r̄. q. Cōmendat hoc & r̄ e p̄ c̄t̄ memento uos
patres eē si obliuiscimini cum qui ab initio e perditis pat̄nitatem
Scribo uobis iuuenes & r̄tq. Cū uis atq; cū uis considerare qui uenes estis
pugnare ut uincatis uincite ut coelo nomini. humiles estote ne impugna
Hicte diligere mundum neq; ea quae in mundo sunt. Datis uis
Om̄b; haec generaliter eccl̄a filius scribit quos p̄ d̄ d̄t̄ mandans ut
utantur quidem mundo ad necessitatem. Sed non diligant ad desideria
super flua. Vt̄ paulus ait & carnis curam ne feceritis in concupiscentiis.
Siquis diligit mundum. & c̄c̄. Ergo nemo sibi mentatur unon
cae duos contrarios amores, non receperit. Unde d̄ d̄ ait non potestis duob;

Jan⁹

Et non cupiscentia eius. Transit et coniecit eum tempus paritudo.
 et peracti ultra non erit in illa die p[ro]p[ter] o[mn]i[um] e[orum] ; Tenus cogitationes p[ro]p[ter] iouit[ur]
 Qui autem facit uoluntatem. & c[etera]. Quoniam d[omi]ni uoluntatem facit nequaquam
 sed quia uoluntate desiderabit p[ro]ceptis p[re]missis p[ro]p[ter] uoluntate p[er]manet. Sic maria
 optimam p[er] e[um]. **F**ilii nouissima hora e[st] ; Nouissima horam nouissima
 secti temp[us] ; q[ui]d[em] igitur de lucta illam parabolam d[omi]ni ubi operas u[er]s[us] mu
 niam ductos narrat. Prima hora e[st] usq[ue] temp[or]a noe a temp[or]ibus noe
 hora tertia a temp[or]ibus abraham hora v[er]s[us] adara lege. hora v[er]s[us] i[er]u[sa]lem
 usq[ue] in finem secti hora x[er]i. In qua u[er]s[us] x[rist]i futurus i[er]u[sa]lem p[ro]ph[et]atus
 & sicut ante audistis qui u[er]s[us] x[rist]i fuerit. & c[etera]. Ante x[rist]i de hereticos
 nocentem illos qui fidem catholicam p[er] u[er]s[us] se uiuendo contrari
 existunt x[rist]o. Unde scimus qui u[er]s[us] x[rist]i. Potest etiam sic intellegi
 q[uod] persecutio illius temp[or]is que ab hereticis fiebat magna similitudinem
 habet & ultimae persecutionis in d[omi]ni. quamuis h[ec] lingua u[er]s[us] u[er]s[us] scos
 u[er]s[us] u[er]s[us] illa sit gladius u[er]s[us] u[er]s[us] a[nt]e foras nisi u[er]s[us] x[rist]i eos autem qui in
 Ex nobis exierunt. sed non e[st] aut ex nob[is]. Constat enim non posse exire
 x[rist]o contrari exire non posse. Sic enim humor est mali in corpore sic est
 in corpore x[rist]i. quando euomuntur humores t[em]p[or]e releuatur corpus sic
 & mali quando exeunt releuatur eccl[esi]a. Ex nob[is] exierunt quia eu[er]s[us]
 nob[is] cum sacramenta fidei papientes erigendo uobis recesserunt

Sed non erant ex nob. q. ad saluandoru numeru inptinebant. Nam si fuisse ex
 nob. sciet. Hinc ergo uidendu e q. multa qui non s. ex nob. accipiunt nob. cum
 sacramenta xpi. Sed temptatio pbat q. n. s. ex nob. quecuq. uenerit ut ut
 occasione uenti foras uolant q. grana n. erant. Siqui uero peccando
 scunt. Ante uite sue fine poenitendo redeunt. In n. anti christy sedm
 xpo ee pbat. Sed ut manifesti sint quo n. sunt sciet. Ideo p. mit. teste
 dno quidam ante ultimam discussionem deecta recedunt. ut p. hoc
 manifeste clarescat q. n. s. om. s. ex nob. qui nob. scu. xpi. sacramta p.
 apuunt. Sed hi soli qui digna opera in ectae unitate faciunt. Sed uos
 unctionem habetis a sco. sciet. Unctio sp. talis ipse sp. sc. e. cuius sacra
 mtum e. in unctione uisibili. Non scripsi uob. q. si ignorantib. & itq.
 Non ostis enim ueritate fidei & uite docti p. unctione sp. Nec opus habe
 tis doceri nisi ut p. sistatis meo p. cepistis. Et quo omne mendaciu
 & ueritate non est. Hic uersus pende. a superiore. & e. sensus. Non
 scripsi uob. quasi. i. u. s. q. s. e. & hoc scientib. quo omne m. dacium
 & ueritate non e. Non eni. dix. quoddam mendaciu. sed omne m. da
 ciu. ut ostenderet. om. s. qui mentuunt. nondum ex xpo ee. qui dix. ego
 sum ueritas. hinc ammoniti sum. quomodo cognoscere anti christu.
 Quis e. mendax. nisi is qui negat. sciet. Pre dixerat omne m. daci
 um & ueritate non ee. sed quia multa s. mendacioru genera.

Nō quasi singulare ponit mendaciū. negationis xpi. q̄ nimirū hoc
tam execrabile mendaciū ē. ut in eius cōparatione cetera nulla
uideantur. Sic hier̄s peccati dī. iustificata ē sodoma ex̄te.
P̄pria aū iudeorū ē hec negatio. ut dicant quō ih̄s non ē xps. sed
hereticorum qui eum fingunt eē qualem ipsi uolunt. non qualem
diuina ueritas docet. Malorū quoq̄ xp̄ianorū qui confitentur se nos
se dīm factis aū negant. Hic ē antichristus qui negat patrem & fi
lium. Hac sententia cum hereticis maxime p̄cutit iudeos. qui
ih̄m negantes xp̄m eē filium dī. & dīm patrem se habere dicebant.
Ostendens eos frustra dīm patrem confiteri qui filium negant. hinc
ipse iudeis ait. Si dī ur̄ eēt diligeretis utiq̄ me. ego enim ex dō
p̄cessi & ueni. Qui confitetur filium & patrem habet. Confessi
onem hic uocis cordis & operis inquit. Qualem querebat pau
lus cum ait. Nemo potest dicere dñs ih̄s nisi in spū scō. q̄ ē ap̄te
dicere. Nemo potest nisi donante gratia sp̄s sc̄i p̄fectu p̄fes
sione & actione xp̄o famulari. Illa dogmata toto corde sec
F. III. Uos q̄ audistis ab initio in uob̄ p̄maneat. & cetera. Illam inquit fidem
tamini. que a primis nascentis eccl̄e temporib; apostolorū uoce p̄ce
pistis. Ipsa enim sunt sola que uos diuine gratie participes reddant.
51 & si quis dixerit uob̄. ecce hic & ecce illic. nolite credere. Quos in

filio & in patre manebitis. Ideo filium ante posuit. quia sicut ipse fi-
 lius dixit. Nemo uenit ad patrem nisi per me. Nullus diuine celsitudi-
 nis gloria uidebit. nisi qui renatus est per sacramenta humanitatis qua
 filius suscepit. Vel certe ideo filium prius nominauit. ne dicant arri-
 anu propter filium minorem patri esse credendum. quod nusquam ante patrem
 nominatus inueniatur. Et haec est repressio qua ipse & cetera. Qua
 si queres mercedem & diceres. ecce in me quod ab initio audiui cum
 tuo die. obtempero pericula labores temptationes sustineo. quid mihi
 postea dabit. & haec est inquit repressio. q. i. p. e. u. u. a. e. Memo-
 ria promissae mercedis perseverantem te faciat in opere. Dominus quoque in
 uangelio ait. haec autem uita aeterna ut cognoscant te solum
 uerum deum. & quem misisti ihm xpm. Haec scripsi uobis de his qui se-
 ducunt uos. Seductores quos nominat non solum heretici sunt
 intellegendi qui perversa doctrina querunt auertere a fide.
 sed & hi qui per inlecebras et per aduersa sancti. male mulcendo siue ter-
 rendo infirmorum mentes a promissione aeternae uitae detrahunt.
 & uos uocationem quam accepistis & cetera. Hoc inquit domino iuuante per-
 curate ut spiritus sancti gratiam quam in baptismo consecuti estis. inte-
 gram uero in corde & corpore seruetis. Iuxta illud apostoli. spiritum
 nolite extinguere. Sicque fit ut ipso uos interiori docente. nune-

cesse habetis hominum institutione doceri. Potest et ipsa unctio de qua loquitur caritas intellegi quae diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. quae citissime ad observanda dei mandata cor quod implere inflammatur. Sed sicut unctio eius docet uos et itaque merito addidit de omnibus; quomodo in euangelio dominus de eodem spiritu discipulis loquens ait. Ipse uos docebit omnia. quia nisi isdem spiritus cordi adsit audientis. otiosus est sermo doctoris. Nec tamen doctor cessare debet. quin quod ualeat faciat. iuxta quod paulus ait. Ego plantaui. apollo rigauit. deus autem d. a. i. d. & uerum est & non mendacium. & cetera. Sollestinus crebra iteratione inculcat uera esse quae praedicantur & ab omni falsitatis sordibus mundissima. ut eos qui aliter praedicare praesumpserant coherceret. & nos ammoneret non aliter uitam posse inuenire praeseruiam. nisi eam quae per apostolos in initio praedicata est fidem. usque ad finem uitae huius sectando custodiamus; Quod uero in alia translatione dicitur. & uerax est & non mendax. ad ipsam unctionem respicit. significans quia uerax est. eadem unctio. id est ipse spiritus qui docet homines mentiri non posse. Nunc filioli mandate meo; Doctrinis uariis & peregrinis nolite abduci. ex fide eorum. quo ipse docuit in illo manete. qui enim perseverauerit usque. i. f. h. f. e. Ut cum apparuerit habeamus fiduciam 7 cetera. Quicumque erubescit patienti se maxilla

p̄bere aliterum t̄ conuiciū ap̄ximo milatū patient̄ sufferre t̄ alia quē d̄ns uis
 sit obseruare. Uel in tempore p̄secutionis publice xp̄ianū se confiteri metu
 it. fiduciam in aduentu d̄ni habere non potest. q̄ fiduciam cōfessionis eius
 in hac uita habere neglexit. hic enim dix̄. quime erubuerit & sermones
 meos. hunc filius hominis erubescet cū uenerit. imm. s. & p. & s. a.

Sicutas quō iustus ē ioc̄. P̄fecta iustitia modo n̄e nisi in uigelis. sicut in il
 lis s̄do comparent. In nob̄ aū ex fide cepit eē iustitia. Incipit d̄no aut d̄t
 in confessione. Initiū iustitię nr̄e ē confessio peccatorū. P̄ficiētur aū quan
 do absorbebitur mors in uictoria. quando nulla concupiscentia t̄tillabit
 quando erit corona uictorię. & triumphus deminico. T̄c erit p̄fecta ius
 titia. hortatur nos ut qui uim sedō & xp̄o nati sum̄ p̄fecti simus audi
 sequentia. **V**ide ē quidem caritatem dedit nob̄ pat̄. ut filii d̄i nomi
 nemur & simus. Magna ē gratia conditoris nr̄i qua nob̄ donauit ut eū
 amare & nouerimus & possim̄. & ita amare ut pat̄re filii. & hoc mag
 nū eē. si sic eū amare possem̄ sic dominū fideles serui. Qualiter aū
 filii d̄i effici debemus idem ioh̄ in euanḡl̄ testat̄. In p̄p̄ria uenit. & s.
 e. n. r. q. q. a. r. e. d. e. p. f. di. f. Coniuncto igit̄ utroq. testimonio c̄
 stat. q̄ p̄ fidem & dilectionē filii d̄i efficiamur. Ip̄t hoc mundus non noū
 & cet̄. Mundū hoc loco munchi amatores appellat. & hoc ē idem q̄ in
 iudicio uisa sc̄oꝝ gloria quorū fidem dispexerāt dicent inter se

gementes. & penit. Hic quos habuimus aliquando in diuisum & in similitu-
dine imperu nos. i. u. i. g. i. & f. i. f. h. qm. c. i. f. d. & i. f. f. i. ÷. c. x. i. d.

Carissimi. nō filii dī sumi. 7. cōl. & paul. ait. Mortui enim estis & u. u. a. ÷

Mortuus ē enim fidelis extinctione ueteris uite que erat in peccatis. & in-
tam habens nouam in xpo p̄fidem. cuius altitudo nec dū uisibiliter

nobis apparuit. Scimus quō cū apparuerit & itq. & hoc q̄q. paul.

aliis uerbis explicat. Cū xps inquit apparuerit uita uia. t. & u.

a. c. i. i. g. Similes inquit ei erimus. q̄ cū eterne diuinitatis

contēplatione p̄fruemur. Nos q̄q. immortales & similes quidē

ei sumi q̄ beati. & tam creatori similes n̄ sumi. q̄ creatura sumus.

Potest & icon hoc de immortalitate corporis dictū intellegi. in

qua dō similes sumi sicut tantū modo filio. Qm̄ uidebim̄ eū sic

ē. Esse dī ē eternū hunc & in cōmutabilem p̄manere. Unde ad

moysen dī. ego sū qui sū. & dices filius isrl. qui ē misit. m. a. u.

Uidebim̄ ergo eū sic ē. quando hunc in ipsa dītatē suę substantia

ē tēplabimur. q̄ in hac uita nulli prorsus electorū conceditur.

& om̄is qui habet spem hanc in eo & itq. Manifestum iudiciū sp̄su

p̄nē dēse exhibet. qui bona opera facere studet. & abnegando impie-

tatem & secularia desideria sobrie & iuste & pie uiuendo dī s̄a

tatē limitatur. Non iuxta dogma pelagianū sine dī auxilio

pliberū arbitriū se scīficare quis posse credat. Sed quantum pos-
sit ipse nitendo & eius gratiā p̄ omnia flagitando quaerat. Sineme-
nihil potestis facere. Sic enī dī scītate imitari iubemur. sic cre-
tura creatoris. Non equalitate sed similitudine. T x

Om̄is qui facit peccatū & iniquitatē facit & peccatū ē iniquitas.

Virtus huius sententię facilius in lingua grecorū qua edita ē epistola

cōprehendit̄. Iniquitas enī a nomina uocat̄. q̄ siḡf q̄si contra legē

t sine lege factū. & ap̄d latinos iniquitas q̄si aduersa equitati

nuncupat̄. Quicūq; ergo peccat contrarius nimirū equitati di-
uine legis peccando extitit. Ideo nemo dicat aliud peccatū

aliud iniquitas. peccator sū sed iniquus n̄ sū. Peccatū ē iniqui-
tas q̄ quicquid peccam' v̄ legē dī facim'. & scitis quō ille ap-

paruit & cetera. Hoc itaq; de dño intulit n̄ nos q̄ ad purū peccatis

& iniquitatib; carere n̄ possum'. de salute desperem'. Hoc & ioh̄

bapt̄ ait. ecce agn' dī. e. q. t. p. m. Non gloriatur pelagus au-

diens q̄ om̄is qui habet hanc sp̄e scīficat se. Nemo enī tollit pec-

catū. Nisi ille in quo peccatū n̄ ē. Tollit aut̄ dimittendo que fac-

ta sūt. & adiuuando nesciant. & p̄ducendo ad uitā ubi fieri om-

nino non possunt. Om̄is qui in eo manet n̄ peccat. In quantum

in eo manet n̄ peccat. Om̄is qui peccat non uidet eū & cetera.

Uisionē & cognitionē dī fidei qua iusti dñm in hac uita contemplan-
tur. Si enim gustasset et uidisset quā suauis est dñs nequaquā
se peccando audenda eius gloria segregaret. Qui facit iustitiam
iustus ē & r̄tq. & supra quidē dix̄ sc̄ificat se sic & i. s. e. Non quia
nr̄a iustitia t̄ sc̄itas dī par eē ualeat. q̄ n̄ ē sc̄s ut ē dñs. sed sic mul-
tū interē in facie hominis & imaginē in speculo. q̄ imago ē imi-
tatione. corpus in ueritate. Ita & nos habemus quidem imagi-
nē dī. sed n̄ illā quā habet filius equalis patri. Ille sc̄s ē in eter-
nitate. Nos sc̄i fide. Ille iustus ē in incommutabili p̄petuitate.
Nos iusti credendo in quē non uidem. ut aliquando uideamus.
Qui facit peccatū ex diabolo ē. N̄ carnis originē ducendo sic man-
cheus decunctis credit hominib; Sed sumendo ab illo imitatio-
nē t̄ suggestionē peccandi. sicut fidē imitando abrahe filii eius
sum. & iudei eū deserentes facti sunt filii diaboli. Ut dñs ait
uos ex patre diabolo estis. Quō ab initio diabolus peccat. quia
ex quo initio diabolus sup̄ bire cepit. peccare n̄ desinit. Unde ui-
re ex illo eē dī. quisquis a peccando se negligit reuocare. In hoc
apparuit filius dī & cō. Om̄ peccatores ex diabolo nati sunt in
quantū peccatores sunt. Adam ex dō factus ē. sed consentien-
do diabolo ex illo natus est. Natiuitas illa deiecit ad mortem.

Natiuitas secunda idest baptismi erex̄ aduitum. Prima tra
 hit secum peccata. Secunda liberat a peccatis. Ideo uenit
 xp̄s homo ut solueret peccata homi num. Omnis
 qui natus ē ex dō. ⁊ c̄. Non hoc de omni peccato d̄. quia si
 dixerim q̄ peccatū n̄ habem. i. n. s̄. Sed de uoluntate carita
 tis. Quā committere non potest qui sem̄ d̄. hoc ē uerbū d̄
 quod renatus ē in se habet. hoc enī sequendo manifestat dicens.
 In hoc manif. f. d. ⁊. f. d. In hoc manifesti s̄ filii d̄ ⁊ c̄. Dilec
 tio sola discernit inter filios d̄ ⁊ filios diaboli. qui habent
 caritatē nati s̄ ex dō. qui n̄ habent n̄ s̄ nati ex dō. qui quid
 uis habe hoc solum non habet ⁊ nihil tibi p̄dest. Alia si n̄ ha
 beas. hoc solū habe ⁊ implesti legem. qui enī diligit p̄xi
 mū legē impt. ⁊ plenitudo legis ē dilectio. Quō hęc ē ad
 nudatio quā ⁊ r̄tq. Dicente d̄no. hoc ē p̄ceptū meū ut diliga
 tis inuicē. Non sic cam qui ex maligno erat ⁊ c̄. Exponit
 quomodo ⁊ ipse cam habebat maligna opera. Opera mala
 cam n̄ d̄ nisi odiū fraternū. Ergo ubi ē inuidia. amor fra
 terni eē n̄ potest. sed peccatū maligni. Idē diaboli ē inpecto
 re t̄d̄. qui ⁊ diabolus hominē inuidendo eiecit. ¶ xi.

Nolite mirari fr̄s si odit uos mundus. Mundū dilectores mundi

dic. Nec mirandū quod qui amat mundū. frēm amundi amore se
paratū. & celestib; uitentū amare n̄ potest. Abominatio ē enim
peccatori religio. ut scriptura dī. Nos sam' quō transla
ti sum' & r̄tq. Nemo se de uirtutib; falso extollat. Nemo paupe
tē uiriū suarū ultra modū inēuat. Aptū dat iudiciū q̄ quicū
q; fratna dilectione plen' ē. ad sortem electorū p̄tinē. q̄ portio
nē meruit habere in terra uiuentū. Quin diligit manus
in morte. 7 cōi. Mortē animę dī. Anima que peccauerit ipsa
moriētur. Uita quippe carnis. anima. Uita animę dī. Mors
corporis. Amittere sp̄m. Mors animę amittere dñm. Unde
constat q̄ in anima mortui om̄ in hanc lucē nascimur p̄pt̄ origi
nale peccatū. Sed p̄ xpi gratiam ad uitā animę renascimur. Illis
enī p̄dest fides & bap̄tismū. illos traxit ad uitā qui sincera m̄te
fr̄s diligunt. & scitis qm̄ om̄is homicida & r̄tq. & si hic p̄ fide
inter scōs uiuere cernitur. n̄ habet in se p̄petuo uitā manentē. qm̄
die retributionis cū caim qui ex maligno erat damnabit'. Non enim
ait absolute homicida. sed om̄is homicida. N̄ solū qui ferro. sed & qui
odio frēm insequit'. In hoc cognoscim' caritātē 7 cōi. Qualis p̄fecta
caritas eē debet in nob. dominicę passionis exemplo didicimus.
Maiorē hanc dilectionē nemo. h. q. u. a. s. p. q. Unde pau' ait. Cōmendat

aū suā caritatē dī in nobis. quō cū adhuc peccatores essemus xps
 p̄ impius mortuus est. & nos debemus p̄ fr̄ib: animā ponere. Sed
 dicit fortasse aliquis. & quando possum habere istū caritatem.

Nō licito de te desperare forte nata ē sed nondū p̄fecta. nutri eam
 ne effocetur. & unde inquis noui natū in me ē caritatē quā nutriā.

Audi sequentia. qui habuerit substantiā mundi &c. u. f. n. h. Qui
 habuerit substantiam mundi &c. Ecce unde incipit caritas. si
 nondū es idoneus mori p̄ fr̄e. iam esto idoneus dare de tuis faculta-
 tibus fr̄i. Si enim nō compatieris fr̄i molestū patienti. non utiq; man-
 uite caritas patris. ex quo ambo regenerati estis. I xii.

Filii mei. nō diligam̄ uerbo nec lingua. i. c. l. Opere uidelicet ut
 cū fr̄ aut soror nudissint & indigent uictu cotidiano. demus ei. q.
 n. se. Similiter cū sp̄italib; donis eos egere conspiciam̄. prestem̄ eorū
 necessitati que possum. Veritate aū. ut eadē eis beneficia simpli-
 ci uentione largiamur. & nō p̄p̄t laudem humanā. non p̄ iactan-
 tiam. non iniuriam aliorū qui maioribus p̄ditis substantiis multa
 le fecerunt. In hoc cognoscam̄ quō & ueritate sum̄. ^{In hoc cognoscam̄ qz} & ueritate
 sum̄ que dī ē. ut pote qui eius p̄fectionē p̄ modulo nr̄o imitamur.
 Et in conspectu eius suadem̄ corda nr̄a. Hęc sententia pendet a su-
 perioribus. quia cū diligamus p̄ximos opere & ueritate. manifest

te cognoscimus quō in conspectu summe ueritatis suadem' corda nra.
¶ ueram ergo dilectionem cognoscim' quō ex ueritate sum'. & quō in
conspectu eius suademus corda nra. hoc ē tales cogitationes corda
nra habere suadem' que diuinit' sunt digna conspectib; Quo si re-
prehenderit nos cor. 1. c. 1. Supra conscientia accusauerit nos intus
quā eo animo bona nra facimus. quo facienda sunt. quomodo eius
scientiam latere possimus cui canitur. Ecce dñe tu cognouisti omnia
n. & a. Carissimi. si cor nrm n̄ reprehendit nos 1. c. 1. Si uerū nob̄ re-
sponderit q̄ diligam'. & germana dilectio est in nob̄ n̄ ficta sed sin-
cera nihil aliud querens nisi salutem fraternā. Item si cor n̄ rep-
henderit nos cū in oratione dicim'. dimitte nobis debita nra. s. & n.
d. d. n. Fiducia habemus ad dñm non in conspectu hominū. sed ubi
ipse d̄s uidet in corde. Et quicūq; petierim' accip̄ 1. c. 1. Hęc itaq;
sententia ita ē intellegenda. q̄ & si non semp̄ ad uoluntatē accipi-
mus orantes. tam mercedē deuotionis accipim' ad salutē. Sic paulus
dñm rogans n̄ qd̄ querebat sed q̄ utile habebat accepit. At cōtra
sepe reprob̄i exaudiunt' ad uoluntatē n̄ ad salutē. Unde & eoꝝ
caput diabolus ut iob temptaret & exauditus ē ad uoluntatem.
sed ad damnationē. qui enim custodit mandata dī exaudit' ad
salutem. qui uero non custodit audiat terrore sapientie dicen

tis. qui auertit aurem suā nec audiat legē. oratio eius erit
 execrabilis. & hoc ē mandatū eius ut credamus in nomīe
 & ponit quę mandata nobis sint custodienda. fides scilicet
 atq; dilectio & ideo singulari numero p̄misit mandatū
 & hęc duo sequenter adiunx̄. quō nullomodo abinuicem
 separari possunt. Nam neq; sine fide xpi p̄fecte alterutrū
 diligere. neq; uere in nomine ihu sine fraterna dilectione
 possim credere. & diligam alterutrū sic dedit ioh̄. Idē puro
 amore non sic latrones qui se diligunt sed n̄ caste. Sic em̄ dedit
 mandatū nob. hoc ē p̄ceptū meū. u. d. i. s. d. u. Idē ad hoc ama
 te adq; amau uos. uidelicet ut ad celestia regna p̄tingatis.
 & qui seruant mandatu eius itq;. Qua mercede seruantur man
 datu dilectionis & fidei exponit. Sit tibi domi d̄s & esto do
 mus d̄i mane in dō & ipse uite. Manet uite d̄s ut te continuat.
 Manes in dō nec adas. Tene caritatē & fidē illius. & securus ma
 nebis in eo. Nunc p̄ fidē. & tē p̄ specie. Manebit & ipse p̄mittit
 uite. ut ait d̄s. In eternū exultabunt & habitabis in eis.
 Et in hoc sem̄ quō manebit in nobis itq;. Primis temporib; cadebat
 sup credentes sp̄s sc̄s & loquebantur lingua. Nē qui cūq; cre
 dens in xpm fr̄nam habet dilectionē sp̄i sc̄o in se manentq;

testimonium phibet. Hoc enim agit spiritus sanctus in homine ut sit in illo caritas
quod ut paulus ait. caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum quod est in nobis. **Item**
Carissimi. nolite omni spiritui credere. **1 cor. 12.** Quomodo spiritus probari possint
sunt docet in euangelio dominus ubi talia uentura predicabat quae iam
suo tempore uenisse probat. Adtendite inquit a falsis prophetis **1 cor. 13.** Hi
sunt fructus aquarum spiritus maligni in pseudo prophetis ualeant dinosci.
Sicut pinguis scismatum et tribuli heresiuum quibus; eos qui sibi incaute adpropinquant
fede lacerando contaminant. Sic e contra fructus bonorum caritas.
scilicet gaudium pax in spiritu sancto. per flagrantiam ueritatis et firmitatem dulcedinem
apte figurantur. Omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum **1 cor. 12.** Confessio
ne hoc loco non solum catholice fidei. sed et operationis bonae quae per caritatem
tem requirit. Caritas quippe dei filium adunxit ad carnem. et ideo quis
quis non habet caritatem negat illum in carne uenisse. ipse autem spiritus dei qui
dicit Iesum in carne uenisse. quid dicit non lingua sed factus. non loquendo sed
amando. Nam multi heretici et scismatici confitentur eum in carne
uenisse. sed confessionem suam factis negant non habendo caritatem.
Item Omnis spiritus qui soluit Iesum in rebus. Ille soluit Iesum qui diuinitatem eius tam
quam carnem negat. quae eum ueraciter habere fides catholica docet.
Soluit et ille qui mandata Iesu per se uiuendo et male interpretando
corrumpit. Sed et ille qui unitatem sanctae ecclesiae quam Iesus uenit colligere

re turbat. & hic est anti xps de quo audistis & r̄t. Venit p̄p̄t iucinate
 tē dī diei iudicii quando nascitur homo ille ceteris amplius nefandus fi
 lius iniquitatis. & nunc iam in mundo ē habitans in mentib; eorū qui sine
 remedio poenitentiae p̄fessione t̄ opere xp̄o repugnant. Vos ex dō es
 tis filioli & uicistis eū. Uicistis anti xpm̄ confitendo ihm̄ xp̄m̄ in
 carne uenisse. id est caritatē habendo. quā docuit xp̄s ueniens in car
 ne. Ipse enim ait. Maiorē hanc. d. n. h. q. u. a. f. q. p. p. a. f. quomo
 do eni potuit xp̄s animā suā ponere p̄ nob̄ nisi carnē indueret in qua
 mori potuisset. Quisquis uolcat caritatē. quęlibet dicat lingua.
 uita ipsius negat xp̄m̄ in carne uenisse. & hic ē anti xp̄s. Quō ma
 iorē qui in uob̄ ē. Ir̄tq. docet eos humilitatē ne uictoriā sibi tribu
 ant & sup̄bia uincantur. & similit̄ fiduciā uicendi. q̄ maior d̄s est
 ad p̄regendū. quā diabolus ad impugnandū. Ipsi de mundo s̄. ideo de
 mundo locunt̄ & cet̄. De mundo s̄ id̄: de eorū numero qui mundana
 sapiunt. De mundo locunt̄. id̄: mundanę sapientię ratione xp̄ianę
 fidei aduersantes. Dicentes n̄ posse filiū patri eē co aeternū. nec
 uirginē parere. Mundus eos idē p̄ q̄ta eos audiunt. q̄ spiritaliū
 corda ad mundanos sensus reuocare non ualent. Nos ex dō sum̄
 & cet̄. Carnalis homo n̄ p̄cipit ea que sunt sp̄s dī. quin ergo non
 uult audire p̄dicatores caritatis. Iste d̄m̄ n̄ posse neq; ex dō esse

cognoscitur: quia caritatem quam erga homines deus exercuit imitari
neglexit. In hoc cognoscimus spiritum ueritatis iohannis. Idest qui audit nos
habet spiritum ueritatis: qui nos non audit. spiritum habet erroris. **Item.**

Carissimi diligite inuicem. **et** quod. Multum commendauit caritatem quod dixit
ex deo est. **Et** omnis qui diligit ex deo natus est. Quid amplius dici potuit
deus caritas est. facere enim contra caritatem. facere contra deum est.

Nemo dicat in hominem peccare quando non diligo fratrem meum. quomodo non
peccas in deum quando in caritatem peccas. deus caritas est. In hoc apparuit
caritas dei in nobis iohannis. Sic ipse ait. maiorem hanc dilectionem non habet
quod uisus est. quod per per. a. s. **Et** ibi probata est dilectio christi in nos. quod mortuus est pro
nobis. Patris uero probata est dilectio. quia sic patet ait. Pro filio suo
non peperit. **spiritus** non o. t. e. quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit.

Non quasi dilexerim deum. **et** quod. Non illum dilexerim prius. Nam ad hoc
nos dilexit ut diligerem eum. gratia quippe hominem prouenit ut dili-
gat deum. qua dilectione operetur bona. Unde psalmista. **Deus** in misericordia
misit ad eum prouenit me. **Et** misit filium suum pro peccatione peccati iohannis
Et hoc est maximum in nos diuine caritatis indicium. quod cum necdum ipsi pro pec-
catis nostris eum petere nossemus misit ille filium suum ad nos. qui nobis in
se credentibus; ultro ueniam daret. Nosque ad patrem in gloria soci-
etatem uocaret. Hic uersiculus in quibusdam codicibus ita legitur.

& misit filium suum litatore p peccatis nr̄is. Litator aũ sacri
ficator e. Sacrificauit enim filius di p peccatis nr̄is. n̄ hostias speco
dũ sed seipsũ offerendo. Unde paul̄ ammonens ait. Estote ergo imitato
res di sic. f. c. & a. i. d. f. & x. d. n. & t. s. i. p. n. o. & h. d. i. o. s. T xv.

Dñi nemo uidit unquã. Si diligam̄ inuicẽ & it̄. Nemo putet hanc dilec
tionẽ desidia mansuetudine & negligentia seruari. n̄ est ista caritas
sed languor. Feruet caritas ad corrigendũ ad emendandũ. Sunt bo
nimo res delectent. Sunt mali emendentur. Si ergo diligam̄ inuicem sin
cera & disciplinã caritate. di in nob̄ manet. Caritas eius in nob̄ pfecta
est. Querendũ e quomodo dicat pfectionẽ caritatis inmutua dilecti
one eẽ. Cũ dñs in euanḡ dicat. n̄ eẽ magnũ nisi & iam & inimicos di
ligamus. de quib; hic taceat. Nisi forte ipsos inimicos intuitu amoris
fr̄ni debem̄ diligere. Videlicet ut non semp̄ inimici remaneant. sed re
sipiscant ad diaboli liquer. nob; germano foedere socientur.

In hoc intellegimus quõ & cet. Hoc ipsũ q̄ de spu scõ dedit tibi unde
cognoscis. Interroga uiscera tua si plena sint caritate. habes spm̄ di
paulo teste qui ait. q̄ caritas di diffusa e in cordibus nr̄is. p. s. s. q. d.
e. n. Et nos uidimus & testificamur utiq;. Nemo de salute desperet
q̄ & si magni sint morbi scelerũ. Om̄ps e medicus qui saluat. Tantũ
meminerit quisq; quia idem filius di qui uenit mitis ut saluaret.

lienturus ē districtus ut iudicet. Quicūq; fuerit confessus i. c. a.
Perfectū cordis confessionē dī que nec male suadentiū hereticorū
possit fraude corrumpi. Nec p̄secutorū tormētis conuasari. Nec
carnaliū fr̄m exemplis. nec pprie fragilitatis segnitia traba
re. Sunt etiam qui uerbis negant xpm̄ quoz temporib; fuere
iōh. Sunt itē qui consentunt uerbis & factis negunt. hi susten
tū fidem operib; caritatis n̄ implent. & nos cognouim; & credim;
& it. Cognouimus quia ihs ē filius dī & q; pater misit eū saluatōre
mundi. & credimus caritati quā habet d̄s in nob. q; cū habet & uni
cū noluit illū eē unū. sed ut fr̄s haberet adoptauit illi qui cū illo
Ixxvi uitam possideret aeternā. **D**ī caritas ē. iam dix̄ illud superi
us ecce iterū dicit. Amplius non potuit tibi caritas cōmendari. quā ut
diceretur d̄s. forte minus dō contempturus eras. Nūquid & d̄m con
tempnis. & qui manet in caritate i. c. a. Uicissim in se habitant qui
continent et qui continentur. habitas in dō. sed ut contineceris. habitas
in te d̄s. sed ut contineat nec adas. Unde ap̄s d̄s. Caritas nūquā ca
dit. quomodo quem continet d̄s. & in hoc p̄fecta ē caritas in t̄q. Dicit
quomodo se p̄bet unus quisq; quantū in illo p̄ficerit. Quis quis fiducia
am habet in die iudicii. p̄fecta ē in illo caritas. qd est habere fi
duciam in die iudicii. n̄ timere ne ueniat dies iudicii. Primum enī

penitens quisq; timet ne puniatur. sed processu bonae conuersati
 onis animatus. discet non timere quod timebat. Quia sicut ille est iustus
 Hoc non ad aequalitatem dicitur. sed ad quandam similitudinem. Inde ergo
 nobis datur fiducia in die iudicii. quod sic ille est et nos sumus in hoc mundo.
 Imitando uidelicet perfectionem dilectionis in mundo. cuius ille exem
 plum nobis cotidie praebet de celo. De qua ipse in euangelio ait. Diligite
 inimicos uros et o. p. p. u. ut sitis. f. p. q. i. c. q. s. o. f. s. b. et m. et
 p. s. i. et i. Timor non est in caritate. i. c. i. In tali uidelicet caritate
 que ad imitationem diuinae bonitatis etiam inimicis bene facere
 et hos diligere nouit. Foras mittit timorem. Illi uidelicet ti
 more de quo dicitur. Inuitium sapientiae timor domini. quod timeat quisque in
 piens opera iustitiae non ueniat iudex et se minus castigatum inue
 niens damnet. Illa caritas pellit foras que pro merito iustitiae
 fiduciam habet in die iudicii. Sed et praesentium aduersitatum timo
 re perfecta caritas eicit ex animo quam habere querebat. quid dno
 supplicans ait. A timore inimici eripe. a. m. Quam habebat quid dixit.
 Quis nos separauit a caritate christi. t. a. a. a. p. a. f. a. n. a. p. Itaque
 Quo timor poenae habet. Torquet conscientia peccatorum non dum fac
 iustificatio. Quia uero timeat iustum. Duo sunt timores domini. unus poenalis
 alter amicalis. Si enim adhuc pro poenas timeat dominum. non dum amat quem

sic times. Non ut bona desideres sed ut mala caueas. Sed ex eo
q̄ mala caues corrigis te & incipies bona desiderare. Cum autem bona
desiderare ceperis. erit in te ille timor sc̄s. Ille scilicet ne te deserat
p̄sentia dñi que amas. Nos ergo diligamus. 100. Nam unde dili-
gerem nisi ille prior dilexisset nos. Hinc ipse in euanḡ dicit. Non uos
me elegistis sed ego elegi uos. Ita autem p̄fecti erimus in caritate. si nulli
us alterius. nisi sui tantum amoris. dilexerimus obtentu. Siquis dix-
rit quō diligo dñm. 7 r̄tq. Hac sententia arguit eos qui uerbo tenus dñm
diligunt. sequente ratione manifeste illos p̄bans eē mendaces. qui
enim non diligit inquit. f. s. q. u. d. q. u. q. p. d. Quid diligit fr̄m. dili-
git dñm. Necessē ē ut diligit dñm. ut diligit ipsam dilectionem. dñm
dilectio ē. 7. **I**auder̄. & quid obstat diligere dñm. etiam si nō diligo
Et hoc mandatum habemus ab eo. 7 c̄. & hoc etiā intulit ne quis dicere
fr̄m. Quomodo enim diligis eum cuius odisti mandatum. quis ē
quid dicat. diligo imperatorem. sed odi leges eius. Non ita ait uerus
dñi amator. Sed uide inquit. quia mandata tua dilexi dñe. & ideo cō-
fidenter adiungit. In tua misericordia uiuifica me. 7 xvii.
Omnis qui credit quō ih̄s ē xp̄s ex dō natus ē. Quis ē qui credit quō
ih̄s ē xp̄s. quis sic uiuit quomodo p̄cepit xp̄s. Nemo hereticorū t̄ sc̄s
maticorū dicat. & nos credimus q̄ ih̄s ē xp̄s. nā & demones credunt

& contremescunt. sed q̄ dilectionem & opera ueritatis n̄ habent ex dō
 non sunt. & om̄s qui diligit eum. 77q̄. Mira arte p̄dicationis be
 atus ioh̄ ad dilectionē p̄ximi nos ascendere curauit. Primo cōmemorans
 q̄ om̄s qui p̄fecte credit ex dō natus ē. Deinde insinuans q̄ iustum sit
 ut qui d̄m diligit. diligat & eum qui ex dō natus ē. Siquis enim tante
 tarditatis est ut hominem q̄ homo ē & peregrinus in terra amare nō
 luerit. Ammonendus: ut saltem ob id illum amet q̄ ex dō natus est
 & particeps di gratiæ factus. haec enī exhortatio specialiter ad
 illos p̄tinet. qui non solū humane consortio naturę. sed & fidei p̄
 fessione fr̄s s̄ nobis effecti. In hoc cognoscimus i cō. Quia s̄ non
 nulli qui p̄ximos diligunt p̄ consanguinitatē t̄ p̄tē commodum
 temporale. recte sc̄s ioh̄ quis sit uerus p̄ximi amator in hac sen
 tentia manifestat. Quia ille solus recte p̄ximi diligit. qui & a
 conditoris amore flagrat. & nequis se fallere uerbis tantū amo
 rem d̄i confitendo addidit & mandata eius faciamus. Hęc ē enim
 caritas d̄i i cō. hoc & ipse d̄ns dicit. Siquis diligit me sermone
 meū seruabit. p̄batio ergo dilectionis exhibitio ē operis. Uere enim
 diligamus si ad mandata eius. animis nos uoluptatibus coartamus. Nā
 qui adhuc p̄mlicita desideria defluit p̄fecto d̄m n̄ amat. q̄ ei in suis
 moribus contra dicit. & mandata eius graui non sunt. & ipse d̄ns

dicit. Iugum enim meum suauis est & onus meum leue. Non enim debet hęc senten-
tia ioh̄ dñi uerbis uideri contraria que alibi dicit. Quia angusta porta & ar-
ta uia est que ducit ad uitam. & dauid. propter uerba labiorum t. e. c. u. d. & qui-
lus pro multis trib. o. n. i. r. d. Que enim natura sua dura sunt. spes celestium
primorum facit esse leuia & amor christi. Durum est persecutiones pati propter iustiti-
am. sed hoc facit suauis quia ipsorum est regnum celorum. Quomodo omne quod natus est
& est quod. Ideo mandata dei non sunt graua. quia omnes qui uera deuotione
his mancipantur. & aduersa & blandimenta mundi pari mente con-
temnunt. & ipsam quasi ingressum uite diligunt. Et hęc est uictoria
& cetera. Illa nimirum fides que per dilectionem operatur. Illa fides que de sua uir-
tute non confidit. sed humiliter querit auxilium ei qui ait. In nimio
do pressuram habebitis. seu confidite ego uici mundum. Qui est
qui uincit mundum & cetera. Uincit mundum qui ioh̄m filium dei credens.
digna eidem fidei opera facit. Hic est qui uenit per aquam. & cetera. & hoc inten-
dit ut ostenderet quod non sola diuinitatis eius confessio ualeat ad salu-
tem sufficere. Venit enim per aquam & sanguinem. per aquam uidelicet laua-
cri. & sanguinem sue passionis. Non in aqua solum & cetera. Non in aqua solum
sed in aqua & sanguine. non solum baptizari dignatus est ut nobis baptismi sacramen-
tum consecraret ac traderet. Verum & iam sanguinem suum dedit pro nobis.
cuius sacramentis refecti nutriemur ad salutem. & ipse est qui testificatur

et ita. Baptizato in iordane dno descendit sps scs in specie colubae
 super eum. testimoniu illi phibens q ueritas e. hoc e uerus di filius. Uerus
 mediator di & hominu. Uerus humani generis redemptor. Uere mun-
 dus ab omni peccato. qui solus sufficit peccata mundi tollere. q ip-
 se ioh uiso spū intellegens ait. Qui me misit bapt in aq. Ille mihi dixit
 sup que. u. s. d. & m. s. e. hic e qui bapt in spū scō. q ihs e ueritas
 Quia tres sunt qui testimoniu dant. scilicet. Sps testimoniu dedit
 sic iam dixim. Si eni uerus di filius n e. nequaqua meū tanta
 manifestatio sps scī ueniret. Aqua & sanguis dederunt testimoniu q ihs e
 ueritas. q de latere ei mortui in cruce manarunt. q nūqua fieri possent si
 uerū carnē non haberet. & in hoc quoq. illi testimoniu dederunt sanguis
 & aqua. q contra naturā corporū mortuorū. uiuaciter de eius corpore
 mortuo pfluxerunt. Congruū uidelicet hoc testimoniu fuit. insinu-
 ans ipsum dñi corpus melius post mortem in gloria eē uicturū. & ipsa
 mors illius nob uitā donare. & tres unū sunt. b. diuina manent
 q nec sine uera carne credenda e diuinitas. nec sine uera diuinitate
 credenda e humanitas. Sed & in nob unū sunt. n natura sed in ste-
 ro. Sps scī ficat & p adoptionē filios di facit. Aqua mundat. Sanguis
 nos redemit. Si testimoniu accipimus hominū itaq. Testimoniu homi-
 nis q phibet filio di dicens. Dixit dñs dno meo. s. a. m. & ex psona filii.

ipsius. Dixit dñs ad me. & r̄. Ex persona patris ipse inuocauit me p. m.
Magnū hoc testimoniū. Sed multo magis testimoniū dī p̄o de celo red
dit dicens. Tu es filius meus dilectus in te complacuit mihi. Qui cre
dit in filium dī r̄c̄. Qui ita credit in filium dī ut exerceat operando
q̄ credit. habet testimoniū dī in se. illud utiq; q̄ ipse q̄ in numero fili
orum dī iure computetur. Ipse dī filio pollicente. Siquis mihi ministra
uerit honorificabit eū. p. m. q. i. c. e. Si dñm habes testem tue fidei in te
merate. quid te hominū infamia aut p̄secutio ledit. sicut p̄ nob̄ quis
contra nos. Quoniam credit filium r̄c̄. Illi enim qui eum non eē xpm̄
t̄ n̄ eē filium dī. t̄ non eē similem patri contendunt. mendacē faciunt pa
trem. q̄ n̄ credunt in testimonio q̄ testificatus ē d̄s de filio suo. in illo q̄ d̄s
pra memini. Tu es filius m̄s. d. i. t. m. c. Sed & in illo q̄ ei inminente hora
passionis p̄hibuit dicens. Clarificauit & iterū clarificabo. Verum se
dñm patrem significans in celis. illius qui ut uerus homo mortem erat
passurus in terra. & hoc ē testimoniū r̄tq. Adhuc iste in carne ui
uebat qui dixit. Dedit nob̄ uitā aeternā. Sed ita dedit nob̄ uitam
aeternā. sic dedit nob̄ potestatem filios dī fieri. Ut ergo sciam' nob̄ uitā
datū. Audiam' p̄phetā dicentē. quis ē homo qui uult uitā. & c. u. d.
b. & r̄tq. Dedit ergo nob̄ uitā aeternā hic adhuc uispe quā daturus est
ad se p̄ uenientibus in re. Hæc uita in filio eius ē. In fide scilicet et con

fessione nominis eius. in pceptione sacramentoy eius. & obseruantia
 mandatoroy eius. Hinc ipse ait. Nemo uenit ad patrem nisi p me. & Petrus
 ne inquit aliud nom sub celo d. h. l. q. on. f. f. Q uin habet filiu habet uitam
 hoc idem ipse filius patrem glorificans ostendit dicens. Sic enim pat habet uitam
 in semet ipso. sic dedit & filio uitam habere in semet ipso. & alibi. Sic dedisti
 inquit ei potestatem omis carnis. ut omne qd dedisti ei de eis uitam eter
 na. hec e au uitam aterna ut cogn. t. s. u. d. & q. m. i. x. J XVIII.

Hec scribo uobis ut sciatis. 1rl. Ut sciatis inquit ut certi sitis future usq bea
 titudinis qui creditis in xpm ut n̄ seducamini p fraudem eoy qui ih̄m ee
 di filiu negant. Et hec e fiducia qua habemus. 100. Magna fiducia nob
 p̄ba sperandi bona celestia. q̄ etiam in hac uita quicquid salubriter pe
 timi impetram. Notandū au q̄ ita orantes exaudimur ad h̄o. sicut que
 ipse iussit petimus. Dic au ipse. que rite primū regnū di & i. e. Unde
 & ioh̄ m̄ posuit secundū uoluntate eius. & sem̄ quo audit nos. 1rlq.
 Adhuc iterat q̄ p̄misit ut nos odorandū uiua eius exerceat. sed m̄ in
 adiectio qua posuit. ut scdm uoluntatem di petamus. Qd̄ bifarie po
 test intellegi. hoc est ut ea que ipse uult rogemus. & tales quales ipse
 desiderat ad rogandum ueniam. q̄ e habere fidem que p̄ dilectionem
 operatur. & ante om̄a meminisse illius euangelici mandati. Cum
 stuberis adorandum dimitte siquid habetis aduersus aliquem.

ut p. u. d. u. p. u. Quis sit fr̄m suū peccare. 7 cō. Loquitur de leuibus
& cotidianis peccatis. quæ sic difficile uitant. sicut & iam facile curantur.
Sed quo ordine hæc oratio inuicem fieri debeat. iacob; insinuat apte dicens.
Confitemini alterutrū. p. u. & o. p. i. u. s. Si enim quis dicto t̄cogitatu ob
liuione ignorantia forte deliquit. fr̄i confiteatur postulans int̄uen
tionē. sic aū & fr̄ illi. Grauiora aū peccata p̄biteris sunt reuelanda.
> Est peccatū admortem 7 cō. Magna hic questio ē cū dñs orare p̄cepo
rit p̄persecutoribus & ioh̄ p̄ quibusdā fr̄ib; n̄ orare uisserit. q̄ alit̄
n̄ soluitur nisi fateamur aliqua peccata eē grauiora ipsis inimicorū inse
cutionib;. Peccatū admortē ē. cū post agnitionē dī quis obpugnat fr̄
nitatē & aduersus ipsā gratiā qua reconciliatus ē dō inuidentiæ facibus
agitat. At qui amorē a fr̄e n̄ alienauerit. sed p̄ aliquā infirmitatem
animi debita officia fr̄nitatis n̄ exhibuerit n̄ peccauit admortem.
Unde paulus p̄ alexandro n̄ orauit q̄ fr̄ erat. & admortē peccauit ipsā
fr̄nitatē inuidentiā obpugnando. P̄ his aū qui n̄ abruperant amorem.
sed timore succubuerant orat ut eis ignoscatur. Potest aū peccatum
usq; admortē accipi. peccatū usq; adtempora mortis p̄tractum.
q̄ peccatū q̄ in hac uitā n̄ corrigitur. frustra ei uenia post mortem
postulatur. Sed superior sensus magis congruere uidetur huic lecti
oni. si sequentia diligent̄ inspiciamus. Omnis iniquitas peccatū ē 7 cō.

Itaq. qđ iniq. ^{comitti} agitur t cogitatur ad peccatū : referendū. Sed s̄ pecca-
ta quedam admortem. Dequalib; dī apōst. Quō quātalīa agunt reg-
nū dī n̄ consequent̄. Peccatū uidelicet admortem. q̄ ex deo

Scimus q̄ om̄is qui natus ē i cōs. Scim̄ q̄ om̄is qui natus ē ex dō non peccat.
omni crimine capitali. & de illo specialiter potest intellegi quo uiola-
tur s̄ritas sic sup̄ exposuim̄. sed peccatū usq. admortem pertractum.

Sed generatio dī conseruat illum. itq. Gratia xpi quare nati sunt fide-
les conseruat eos. qui scđm̄ ppositū uocati sunt sc̄i. Ne peccatū admor-
tē cōmittant. & si in quibuslibet p humana fragilitate deliquerint.
Ne ab hoste maligno possint tangi defendit. Sciendū ergo tam diu
nos in generatione xpi pmanere. quā diu n̄ peccauerim̄. Immo qui
in generatione dī pmanere peccare n̄ possunt. neq; a maligno tangi.

Scimus quō ex dō sum̄ itq. Nos ex dō sum̄ eius gratia & in baptismo
regenerati p fidem. & ut infide p dūrem̄ seruat. Mundus. id ē mun-
di amatores maligno s̄ hosti subiecti t nūquā regenerationis
unda ab eius soluti dominio. t post gratiā regenerationis peccan-
do ad eius dominiū denuo redacti. Notandū aū q̄ n̄ ait simpli-
citer mundus. sed cū additamento totus. q̄ sic beatus ambrosius ait.
Om̄s sub peccato nascimur. quorū ipse ortus inuitio ē. & scim̄ quō
filius dī uenit. i cōs. Neni ob aliā causā uenit filius dī. nisi nr̄ salutis.

hoc ē ut daret nob̄ sensum ut e d u. Sic ipse d̄t. Nemo uidit filiū nisi pater.
Neq. patrem quis nouit nisi filius. & cui uoluerit filius reuelare. subauditur
& patrem & filiū. Hic ē uerus d̄s & uita aeterna. Verū d̄m dixerat ēē filium.
Verū d̄m n̄c ēē multoties reperit. hunc d̄c ēē uitā aeternā. Non utiq. s̄cno
bis p̄mittit uita aeterna. quae sic ex tempore nos suscipiat. ut nūquā finiat.
Sed filius uita sine initio temporis semp̄ manens. sine tempore semp̄ mansura.
Filioli custodite uos a simulacris. Idē ad doctrinis hereticorū quomodo illorū
qui simulacra p̄ d̄o faciunt. gloriam incorruptibilis d̄i prauis dogmatib; in si
militudinem corruptibilū rerū imitant. Custodite uos ab auaritia quae
ē simulacrorū seruitus. Obseruate ne quas mundi inlecebras. conditoris amori
p̄ponatis. nā & hoc in simulacra reputabitur.

EXCERPTUM IN EPISTOLAM IOHANNIS SECUNDAM

ARG Apostolus ad sc̄am feminā scribit ut eandē dominā n̄ renuat in
ris appellare. Eius demq. filius qd̄ ambulat in ueritate testimoniū p̄hibet.

Quidam hanc & sequentē eptam putant n̄c ēē ioh̄ apost̄l̄i. sed cuiusdam p̄b̄i
ioh̄. cuius sepulchrū usq. hodie monstratur in epheso. Sed nunc iam generalis
eccl̄e consensus habet qd̄ has epistolas ioh̄ apost̄l̄i scripserit. q̄ uidelicet multā
similitudinē cū prima eius epta ostendunt. & simili zelo delectat̄ hereticos.

T. I.
SENIOR. Electe domine & natusei. Seniore[m] ergo se d̄c t̄ q̄ iam p̄uete
erat aetatis quando has scripsit epistolas. t̄ q̄ nom̄ senioris idē p̄b̄i & iam